Equmeniakyrkan

Till

Justitiedepartementet, 111 52 Stockholm

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ju2026/01599

Remissyttrande över SOU 2026:42

Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter

Equmeniakyrkan har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet - Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter (SOU 2026:42). Vi vill inledningsvis också säga att vi också står bakom och tillstyrker Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska missionsrådets (SMR) respektive remissvar.

Equmeniakyrkan delar utredningens grundläggande bedömning att samhället behöver effektiva möjligheter att motverka finansiering som används för våldsbejakande extremism, allvarlig antidemokratisk verksamhet eller otillbörlig påverkan från främmande makt. Det är angeläget att värna demokratin och människors fri- och rättigheter.

Samtidigt vill **Equmeniakyrkan understryka** att utländsk finansiering inte i sig är ett problem. Internationella relationer, ekonomiskt stöd och samarbete över nationsgränser är en naturlig och viktig del av kyrkornas verksamhet. För Equmeniakyrkan är relationerna till systerkyrkor och andra internationella samarbetspartner en viktig del av kyrkans identitet och uppdrag. Genom dessa relationer bedrivs arbete med mission, diakoni, humanitära insatser och globalt samhällsansvar.

Equmeniakyrkan avstyrker därför utredningens förslag i dess nuvarande utformning. Ett eventuellt nytt regelverk måste vara rättssäkert och proportionerligt samt utformas med respekt för religionsfriheten, föreningsfriheten och den personliga integriteten. Det får inte heller försvåra internationellt trosbaserat samarbete.

Religionsfrihet och internationella kyrkorelationer

Religionsfriheten omfattar inte enbart individens rätt att tro eller avstå från att tro. Den innefattar också trossamfundens möjlighet att organisera sig, fira gudstjänst, bedriva undervisning, själavård och diakoni samt upprätthålla internationella relationer.

Kyrkornas internationella engagemang är en viktig del av deras uppdrag. Genom relationer med systerkyrkor och andra organisationer världen över bidrar kyrkorna till arbete för människors värdighet, fred, social rättvisa och hållbar utveckling. Sådant samarbete förutsätter personella och ekonomiska resurser, ibland i form av finansiering över nationsgränserna.

Equmeniakyrkan

Det finns en risk att det föreslagna regelverket bidrar till att utländsk finansiering av religiös verksamhet generellt betraktas som misstänkt. Det riskerar att försvåra legitima internationella samarbeten och trossamfundens möjligheter att fullgöra sina uppdrag.

Equmeniakyrkan anser därför att det är finansieringens faktiska syfte och de konkreta omständigheterna kring den som ska vara avgörande för en eventuell granskning, inte dess utländska ursprung eller mottagarens religiösa tillhörighet.

Det måste också tydligt framgå att religiös tro, teologi eller religiöst grundade etiska uppfattningar inte i sig kan utgöra grund för ingripanden. Det ska göras en tydlig åtskillnad mellan religiösa övertygelser och konkreta handlingar som innebär våld, hot, tvång eller allvarliga angrepp på demokratiska institutioner. Varje ingripande måste uppfylla kraven på nödvändighet och proportionalitet.

Regelverkets omfattning och rättssäkerhet

Equmeniakyrkan ser betydande svårigheter med de föreslagna definitionerna av organisationer som har religiös verksamhet som mål respektive främjar religiös verksamhet.

Många organisationer inom civilsamhället bedriver verksamhet som har sin grund i religiösa värderingar men som samtidigt riktar sig till hela samhället. Det kan exempelvis handla om socialt arbete, utbildning, integration och internationellt utvecklingssamarbete. Det är därför inte alltid enkelt att avgöra vilka organisationer och verksamheter som ska omfattas av lagstiftningen.

Om det är svårt för myndigheterna att avgöra vilka organisationer som träffas av regleringen blir det också svårt för organisationerna själva att förutse sina skyldigheter. Detta är särskilt allvarligt eftersom brister i anmälningsskyldigheten kan leda till sanktioner eller straffrättsliga konsekvenser.

Det behöver även analyseras varför religiösa organisationer omfattas av förslaget medan jämförbara sekulära organisationer med sociala, ideologiska eller samhälleliga ändamål inte omfattas på motsvarande sätt. Risken för omotiverad särbehandling av trossamfund och trosbaserade organisationer behöver tas på allvar.

Equmeniakyrkan anser vidare att det finns skäl att utvärdera demokrativillkorens syfte, tillämpning och konsekvenser innan de förs över till andra rättsområden än statlig bidragsgivning. Att använda villkoren för att begränsa privata aktörers möjligheter att finansiera verksamhet innebär en annan typ av reglering och ett mer långtgående ingrepp i civilsamhällets självständighet.

Även begreppen rikets säkerhet och allmän ordning behöver vara tydligt avgränsade. Ingripanden måste bygga på konkreta och verifierbara omständigheter och det måste finnas en tydlig koppling mellan den aktuella finansieringen, den identifierade risken och den åtgärd som beslutas. En enskild företrädares agerande bör inte automatiskt leda till att en hel organisations finansiering förbjuds.

Equmeniakyrkan

Administration och personuppgifter

Det föreslagna kravet på att finansiering över 150 000 kronor ska anmälas minst en månad före mottagandet riskerar att medföra betydande administrativa konsekvenser. Det handlar både om kostnader och om behovet av att bygga upp interna rutiner för insamling av uppgifter, dokumentation och uppföljning.
Detta kan bli särskilt betungande för mindre församlingar och ideellt drivna verksamheter.
Anmälningsförfarandet riskerar också att försvåra internationella samarbeten där finansiering behöver kunna överföras skyndsamt, exempelvis vid humanitära insatser.
Equmeniakyrkan anser därför att beloppsgränsen bör höjas eller anpassas efter kyrkan eller organisationernas storlek och förutsättningar. Det behövs också tydliga tidsramar för myndigheternas handläggning och rimliga övergångsbestämmelser.

Equmeniakyrkan vill särskilt uppmärksamma hanteringen av känsliga personuppgifter, inte minst uppgifter som kan avslöja religiös övertygelse eller tillhörighet. Sådana uppgifter kräver särskilda garantier för att skydda den personliga integriteten. Det behöver tydliggöras vilka personkategorier som kan omfattas av granskningen, vilka uppgifter som får behandlas och för vilka ändamål.

Det måste även finnas tydligt rättsligt stöd för organisationernas insamling och hantering av personuppgifter inför en anmälan. Vidare behöver sekretesskyddet och säkerheten vid informationsöverföring säkerställas genom hela processen.

Det behöver slutligen beaktas att utländska finansiärer kan omfattas av andra länders lagstiftning och därför vara förhindrade att lämna ut vissa uppgifter. Organisationerna måste kunna hantera sådana situationer utan att riskera att drabbas av oskäliga konsekvenser.

Domstolsprövning och förhållandet till annan lagstiftning

Beslut som påtagligt påverkar ett trossamfunds finansiering, verksamhet eller internationella relationer måste kunna prövas av en oberoende domstol. Rättssäkerheten förutsätter att organisationerna får möjlighet att förstå och bemöta de omständigheter som ligger till grund för ett beslut.

I detta sammanhang kan vi nämna att det är inte sällan som Equmeniakyrkans verksamhet på lokal nivå drivs av barn och unga. Även om äldre vuxna finns med som ledsagare och mentorer, är det inte ovanligt att styrelsemedlemmar och företrädare är barn, tonåringar eller unga vuxna. Vi efterlyser därför att ramverket också beaktar barnrättsfrågor.

Sanktionssystemet behöver vara proportionerligt och skilja mellan medvetna försök att kringgå lagstiftningen och administrativa misstag. Mindre överträdelser bör som huvudregel först kunna rättas efter föreläggande. Hänsyn bör också tas till organisationens storlek och ekonomiska förutsättningar.

Slutligen anser Equmeniakyrkan att det behövs en samlad analys av hur förslaget förhåller sig till befintlig och kommande lagstiftning, inte minst EU penningtvättsregelverk. Innan ett nytt regelverk införs bör möjligheterna att hantera de aktuella riskerna genom befintlig och kommande lagstiftning utredas närmare. Det bör också prövas om mindre ingripande och mer riskbaserade åtgärder kan uppnå samma syfte.

Equmeniakyrkan

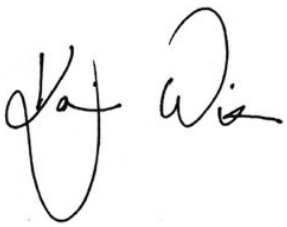
Sammanfattande ställningstagande

Equmeniakyrkan delar ambitionen att motverka våldsbejakande extremism, allvarlig antidemokratisk verksamhet och otillbörlig påverkan från främmande makt. Samtidigt måste sådana åtgärder utformas med respekt för religionsfriheten, föreningsfriheten och den personliga integriteten.

Equmeniakyrkan avstyrker därför utredningens förslag i dess nuvarande utformning. Ett eventuellt nytt regelverk behöver vara tydligt avgränsat, rättssäkert och proportionerligt. Det ska bygga på konkreta risker och omständigheter i det enskilda fallet, inte på antaganden om att utländsk finansiering eller internationellt trosbaserat samarbete i sig skulle innebära en risk. Vi efterlyser också att ramverket har ett barnrättsperspektiv.

Innan ett sådant regelverk införs behöver konsekvenserna för trossamfundens verksamhet och internationella samarbeten samt för religions- och föreningsfriheten utredas närmare.

För Equmeniakyrkan

Karin Wiborn
Kyrkoledare

Equmeniakyrkan bildades 2011 av Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan och har drygt 57 000 medlemmar i 600 lokala kyrkor över hela Sverige. Det nationella kansliet är placerat i Alvik i det Ekumeniska centret. Genom sina bildarsamfund finns ett långvarigt, aktivt och djupt samhällsengagemang för mänskliga rättigheter, demokrati och rättssäkerhet.
Utifrån vår kristna människosyn och utifrån mänskliga rättigheter, där varje människa har rätt till ett värdigt liv, vill Equmeniakyrkan stå upp för rätten och avslöjar orätten. Tillsammans med andra organisationer i civilsamhället arbetar vi aktivt för ett inkluderande samhälle.